

शिर्डी येथील रामनवमी उत्सव आणि निशाणांचे महत्त्व

गुरु-शिष्यांचे नाते जन्मोजन्माचे असते. त्यांना अनन्यभावाने शरण जाऊन अतिशय प्रेमाने आणि भक्तीने त्यांची उपासना केल्यास त्याचे फळ चांगलेच मिळणार! सत्शिष्याला आध्यात्मिक वाटचाल करताना सद्गुरूंचे मार्गदर्शन लाभले तर त्याच्यासारख्या भाग्यवान कोणीही नाही. हे भाग्य श्री. नानासाहेब निमोणकर आणि चांदोरकरांना लाभले.

● सौ. हेमलता सुधाकर जोशी

श्री साईबाबांच्या प्रेमळ कृपेची बरसात झालेले अनेक भक्त आपल्या सर्वांना परिचित आहेत. श्री साईबाबांच्या निकट असणाऱ्या भक्तांची नावे सागरातील मोत्यांप्रमाणे आहेत. महाळसापती, नानासाहेब चांदोरकर, शिक्षित, श्री. नानासाहेब निमोणकर-देशपांडे, श्री. माधवराव निमोणकर-देशपांडे (श्यामा), श्री दामूशेट कासार, श्री. अण्णासाहेब दाभोळकर, श्री. तात्यासाहेब नूलकर. या सर्व भक्तांनी श्री साईबाबांची सेवा अत्यंत मनःपूर्वक केली. यांच्या भक्तीचा लाभ त्यांच्या घराण्यातील पुढील पिढींना मिळत आहे.

श्री साईबाबांनी रामनवमीचा उत्सव करण्याची आज्ञा दिली. त्यांचा आशीर्वाद त्यासाठी होताच. निमित्ताने गावातील बहुजन समाजाला त्यामध्ये सहभाग मिळत असे. जत्रेची व्यवस्था शिर्डी येथील तात्या गणपती पाटील कोते पाहत असत. त्यांची आई सौ. बायजाबाई यांनी बाबांची सेवा केली. महाराज भिक्षेला आल्यानंतर अत्यंत प्रेमाने त्या यांना भिक्षा घालीत असत. त्यांना कधीच विन्मुख पाठवले नाही.

रामनवमीच्या उत्सवाच्या वेळी खुद्द रामनवमीला तीन मोठ्या निशाणांची भव्य आणि थाटाची मेरवणूक निघून नंतर द्वारकामाईवर लावली जातात. वर्षभर ती निशाणे मोठ्या दिमाखाने फडकत राहतात. रामनवमीच्या प्रत्येक वर्षाला नवे निशाण समारंभपूर्वक थाटामाटाने लावण्याची प्रथा आजही मोठ्या भक्तिभावाने पाळली जात आहे.

त्यातील एक निशाण श्री. रा. शंकरराव रघुनाथ देशपांडे ऊर्फ नानासाहेब निमोणकर यांच्याकडून मिळत असते व दुसरे नगरचे श्री. दामूशेट कासार यांच्याकडून येत असते. ही सेवा आजही तेवढ्याच नेष्टेने आणि श्रद्धेने त्यांच्या सर्व पिढ्या करीत आहेत.

श्री. नानासाहेब निमोणकर हे संगमनेरजवळील निमोण'चे देशपांडे आहेत. निमोण गाव संगमनेर तालुक्यात आहे. नानासाहेबांची तालुक्यातील जुहारी गृहस्थांमध्ये गणना होत असे. त्यांच्या बाबडाला गावात अतिशय आदरयुक्त मान दिला जात

असे. ब्रिटिश सरकारने त्यांना ऑनररी मॅजिस्ट्रेट नेमले होते- हे काम त्यांनी बरेच वर्षे अतिशय चांगल्या प्रकारे केले.

त्यांचे चुलते श्री. माधवराव देशपांडे (श्यामा) शिर्डीमध्ये शिक्षक होते - श्री साईबाबांचे त्यांच्यावर फार प्रेम होते. श्री नानासाहेब शिर्डीला आले की श्यामा त्यांच्याबरोबर सतत श्री साईबाबांच्याकडे जात असत. हळूहळू त्यांची महाराजांवर श्रद्धा वाढत चालली. आपल्या पत्नीला बरोबर घेऊन ते शिर्डी येथेच श्री साईबाबा यांच्या सेवेत राहिले. वृद्धापकाळ झाला तरी शेवटची तीन वर्षे त्यांनी महाराजांची अखंड सेवा केली. श्री साईबाबा त्यांना प्रेमाने 'काका' या नावाने संबोधित असत. स्नानसंध्यादी कर्म करण्यापुरते ते फक्त घरी जात असत. द्वारकामाईचे बांधकामाच्या वेळी त्यांनी जातीने सर्व काम पाहिले - महाराज झोपले की रात्री बांधकाम करून घ्यावे लागत असे. आपल्या कार्यात श्री. नानासाहेबांनी अतिशय तत्परता आणि प्रामाणिकपणा यांना जपले होते. महाराजांचे पश्चात ते जास्त दिवस राहिले नाहीत. ते श्री साईबाबांशी इतके एकरूप झाले होते की शेवटचे तीन दिवस त्यांना सर्व ठिकाणी 'श्री साईबाबा'च दिसत असत. भेटायला येणारी प्रत्येक व्यक्ती 'श्री साईबाबा'च आहे असे त्यांना वाटे. आपल्या पत्नीला सुद्धा ते 'या साईबाबा' असे म्हणत. पत्नीने त्यांच्या लक्षात आणून दिल्यावर ते म्हणाले, "मला प्रत्येक व्यक्तीमध्ये श्री बाबांचे रूप दिसते. तसे तुझ्यामध्ये पण मी श्री बाबांनाच पाहतो."

श्री. नानासाहेब निमोणकरांच्या बरोबर त्यांचे पुत्र श्री. सोमनाथ शंकर देशपांडे सुद्धा सतत श्री बाबांकडे जात असत. श्री सोमनाथ शंकर देशपांडे हे पुणे येथे सीआयडी इन्स्पेक्टर होते. ते साईबाबांना भेटायला आले की बाबा सतत त्यांना 'दक्षिणा' मागत असत. आश्चर्य म्हणजे जेवढी दक्षिणा बाबा घेत असत त्याच्या दुप्पट पगारात वाढ झालेली असे. श्री. सोमनाथ यांना बाबा मोठ्या प्रेमाने 'सोमन्या' म्हणत असत. श्री नानासाहेब निमोणकर यांच्या पश्चात श्री. सोमनाथ शंकर देशपांडे यांनी निशाणाचे कार्य सुरू ठेवले.

त्यांच्या पश्चात त्यांचे पुत्र श्री. गोपाळ सोमनाथ देशपांडे, बी.ए. एल.एल.बी. सिनिअर पोलिस प्रॉसिच्युटर, अहमदनगर व त्यांच्या पत्नी सौ. कमला देशपांडे यांनी हे कार्य चालू ठेवले. माझे वडील श्री. गोपाळ सोमनाथ देशपांडे यांनी संगमनेर आणि नगर येथे वकिली व्यवसाय केला आणि नंतर ते 'सिनिअर पोलिस प्रॉसिच्युटर' म्हणून कार्य करू लागले-त्यांचे संस्कृत आणि इंग्रजी भाषेवर फार प्रभुत्व होते. इंग्रजीमध्ये उत्तम युक्तिवाद करणारे वकील म्हणून ते सर्वांना सुपरिचित होते. त्यांनीही साईबाबांचे निशाण कार्य अत्यंत निष्ठेने पार पाडले. श्री साईबाबांनी लहानपणी त्यांना मांडीवर घेऊन त्यांचे नाव 'एकनाथ' ठेवले होते. त्याचप्रमाणे निमोण येथील त्यांचे चुलत बंधू यांनी पण श्री. साईबाबांची सेवा केली. माझे वडील श्री. गोपाळराव सतत आपल्या आजोबांबरोबर साईबाबांच्या घरी जात असत. बाबांनी दिलेला खाऊ खाणे ही एक पर्वणी असे.

सध्या हे निशाण तयार करून सन्मानाने त्यांची पूजा समाधीवर करण्याची सेवा माझे बंधू श्री. चंद्रशेखर गोपाळ देशपांडे आणि श्री. अनंत गोपाळ देशपांडे पाहत असतात. ते मुंबई दूरदर्शन येथे असिस्टंट स्टेशन इंजिनिअर म्हणून कार्य करीत आहेत. दररोज श्री साईचरित्राचे पठण, साईबाबांचा जप, त्यांची भक्ती ते सुद्धा अतिशय निष्ठेने आणि भक्तिभावाने करीत असतात. आम्ही सर्व भावंडे हे निशाण घेऊन रामनवमीच्या दिवशी शिर्डीला जातो. समाधीवर त्याची भावपूर्णरीत्या थाटात पूजा होते. प्रथम श्री. निमोणकरांच्या निशाणाची पूजा होते. त्यानंतर श्री. रासने यांच्या निशाणाची पूजा होते. आणि मग रामनवमीच्या मुख्य सोहळ्याला प्रारंभ होतो. महाआरती, महाप्रसाद यांचा कार्यक्रम होतो. त्या वेळी अक्षरशः लाखो भाविक लोकांची अलोट गर्दी शिर्डीत हजर असते. सध्या टीव्हीवर हा सोहळा भक्तांना पाहण्याची जागोजागी सोय केलेली आहे. निशाणाची पूजा समाधीवर केली जाते त्या वेळी सर्व निमोणकर आणि रासने घराण्यातील मंडळी हजर असतात. समाधीवर 'हिना' अत्तर लावले

जाते. चंदनाचा लेप लावला जातो. निशा समाधीवर घालताना महाराजांचा मोठ्या जयजयकार केला जातो. त्यावर गुलाबाचे हार शाल, फुलांची चादर पसरली जाते. महापूजा होते

रामनवमीला शिर्डीला निशाण पाठवण्याचे आधी पाडव्याला श्री. चंद्रशेखर गोपाळ देशपांडे प्रथम निशाणाची पूजा घरी करतात-आरत होते-आणि मग ते शिर्डीला निशाण घेऊन जातात

दुपारी आरती झाल्यावर ४ वाजता निशाणांचे भव्य मिरवणूक सुरू होते. श्री.सुतार यांचे घरी काठ्यांवर चढवले जाते. पुन्हा पूजा होते. असंख लोक ते खांद्यावर घेतात. मोठ्या प्रेमाने नाचवतात त्या निशाणांच्या पुढे बॅन्ड, सनईवादक, ताशेवा असतात. साऱ्या गावात ही निशाणे मिरवले जातात. त्यांच्यामागे रथ असतो. या शोभायात्रेमध्ये मुला-मुलींचे नृत्य, लेझीम-पथके यांचा समावेश असतो. दारूकाम, रोषणाई, फटाके सर्व काही असते. हा संपूर्ण सोहळा फार सुंदर, नेत्रदीपक असतो. मिरवणुकीमध्ये भजन, दिंड्या यांचा पण समावेश असतो. असा हा सुंदर सोहळा गेली ११ वर्षे सातत्याने चाललेला आहे. प्रत्येक वेळी ते पाहताना मन आनंदाने आणि श्री साईबाबांवर भक्तिभावाने फुलून जातो. अंतःकरण भरून येते.

आम्ही सर्व जण हे निशाण खांद्यावर घेते त्यांच्या मागून चालत असतो. मुखाने श्री साईबाबांचे नाव घेत असतो. त्यांचा जयजयकार करतो. त्यावेळी होणारा आनंद शब्दात व्यक्त करू येत नाही. त्याचा अनुभवच घ्यावा असे सारखे वाट राहते. मिरवणूक संपल्यानंतर पुन्हा एकदा 'समाधी'वर निशाणे ठेवली जातात. श्री साईनामाचा जयघोष सुरू होतो. त्या जयघोषाच्या पार्श्वभूमीवर ती निशाणा द्वारकामाईवर चढवली जातात आणि वर्षभर ते फडकत राहतात. हा संपूर्ण सोहळा खरोखर अतिशय सुंदर असतो. नेत्रदीपक असतो. अक्षरशः हजारो भक्त मोठ्या उत्सुकतेने या प्रसंग हजर असतात.

सद्गुरू श्री साईबाबांची आमच्या घराण्यावर झालेली ही फार मोठी कृपा आहे. हा अनुभव भाग्याचा ठेवा आहे. जन्मजन्मांतरीचे हे सुकृत

आहे असे वाटते. लहानपणापासून हा सोहळा आम्ही पाहत आलो आहोत. श्री साईबाबा म्हणजे आपले वडील, आपली आई, आपले सर्वस्व आहे, अशी दृढ भावना आम्ही सर्व भावंडांनी मनामध्ये जपलेली आहे.

सद्गुरू श्री साईबाबांचा प्रत्यक्ष सहवास कै. नानासाहेब निमोणकर यांचे पुत्र कै. गोपाळ सोमनाथ यांना लाभला. त्याविषयीचे उल्लेख श्री. दाभोळकर लिखित 'श्री साईसत्चरित्रा' मध्ये आलेले आहेत. बाराव्या अध्यायात त्याचे फार बहारदार वर्णन केलेले आहे.

“एकदा एक भक्त प्रवर।
नानासाहेब निमोणकर।”
कैसा त्यांच्या पत्नीचा कैवार।
घेतला तो परिसावा।
निमोण गावीचे वतनदार।
न्यायाधीशाचा कारभार।
सोपवी जया सरकार।
वजनदार हे मोठे।
माधवरावांचे पितृव्य ज्येष्ठ।
वयोवृद्ध पूज्य ज्येष्ठ।
जायाही मोठी एकनिष्ठ।
साईच इष्ट दैवत ज्या।
सोडूनिया वतनी गाव।
शिर्डीत दोघांनी दिथला ठाव।
साईचरणी ठेवूनी भाव।
सुखस्वभाव वर्तती।

श्री. नानासाहेब यांच्या पत्नीचा कैवार घेऊन श्री साईबाबांनी दिलेला अनुभव अतिशय बोलका आहे.

“निमोण गावाचे वतनदार श्री. नानासाहेब यांच्याकडे सरकारने न्यायाधीशाचा कारभार सोपवलेला होता. ते गावात 'वजनदार' व्यक्ती म्हणून प्रसिद्ध होते. श्री माधवराव देशपांडे ऊर्फ श्यामा यांचे ते ज्येष्ठ चुलत बंधू होते. वयोवृद्ध झाले आणि आपली संपूर्ण वतनदारी सोडून आपल्या पत्नीबरोबर श्री साईबाबांच्या सेवेत राहिले. त्यांची पत्नी पण अतिशय एकनिष्ठ होती. 'श्री साई' हेच त्यांचे इष्टदैवत झाले-साईचरणी भाव ठेवून दोघा पती-पत्नीचे जीवन सुरू झाले. ब्राह्ममुहूर्तावर उठून, प्रातःस्नान, पूजापाठ करून ते दोघे काकडआरती करण्यासाठी चावडीमध्ये येत असत. स्तोत्रे म्हणत आणि सूर्यास्त होईपर्यंत ते बाबांच्या सेवेत असत. पण स्नान, स्वयंपाकपाणी, रात्री शयनासाठी घरी जात असत. दिवसभर हे दांपत्य मोठ्या प्रेमाने श्री साईबाबांची सेवा करण्यात गुंग असे. नानासाहेब बाबांना लेंडीवर नेत असत. पुन्हा मशिदीत आणून घालीत असत. अशी हरप्रकारे निरंतर सेवा चाले.”

एके दिवशी त्यांचा मुलगा म्हणजे माझे आजोबा

सोमनाथ शंकर देशपांडे आजारी झाले. त्यांच्या पत्नीचा जीव मुलाकडे लागला. बेलापूरला जाण्याचा विचार मनात सतत येऊ लागला. बाबांचा आणि पतीचा विचार घेऊन जाण्याचे ठरले. पण नानासाहेब म्हणाले की, “दुसऱ्या दिवशी म्हणजे उद्याच परत ये.” आता आली का पंचाईत! नानासाहेबांनी असे सांगण्यामागे काही कारण होते. दुसरा दिवस पोळ्याची अमावस्या होती. प्रवासाच्या दृष्टीने ते अयोग्य होते. बाईंच्या मनात गेल्यासारखे दोन दिवस जास्त राहावे असा विचार. त्यांच्यापुढे फार मोठा प्रश्न पडला. पतीच्या आज्ञेचा भंग करण्याचा विचार आणि धैर्य पण मनात नव्हते. शेवटी सर्व तयारी झाली.

शिर्डीमध्ये अशी एक प्रथा होती, की गावाला निघताना श्री साईबाबांची अनुज्ञा घेऊनच निघायचे मग प्रवास निर्दिष्ट पार पडतो हा त्यामागे विश्वास. साईबाबांच्या पायावर मस्तक ठेवून मगच निघायचे. या क्रमानुसार श्री. साठे यांच्या वाड्यासमोर बाबा क्षणभर उभे असताना नानासाहेबांच्या पत्नीने त्यांच्या चरणांना वंदन केले. सर्वांच्या देखत, विशेषकरून नानासाहेबांना समक्ष ठेवून त्यांचेकडे पाहत श्री साईबाबा तिला म्हणाले, “जा बरे, लवकर जा आता! स्वस्थचित्त असावे! गेल्यासारखे चार दिवसांनी शिर्डीला परत ये.” बाईंनी समाधानाने निःश्वास सोडला. मनावर आलेले दडपण बाबांनी अचानकपणे दूर केले. श्री नानासाहेब निमोणकरांना पण खूप पटली. उभयतांना समाधान वाटले. सारांश काय, तर आपण कितीही बेत केले तरी संतमहात्मे हित-अहित जाणतात आणि त्याप्रमाणे आपल्याला मार्गदर्शन करतात. संत-महात्म्यांना भूत-भविष्य-वर्तमानाचे पूर्ण ज्ञान असते. जे त्यांच्या आज्ञेप्रमाणे वागतात, राहतात त्यांचे पूर्ण कल्याण होते-बाईंचा कैवार श्री साईबाबांनी घेतला. त्यांच्या मनातील विचार पूर्णपणे जाणून पतीच्या आज्ञेचे उल्लंघन होण्याच्या पापापासून वाचवले. गोष्ट लहान आहे पण अर्थ महान आहे.

श्री. सोमनाथ शंकर देशपांडे हे आमचे आजोबा. लहानपणी त्यांच्याकडून श्री साईबाबांचे वर्णन, त्यांच्या लीला ऐकण्याची आम्हांला संधी मिळाली. ते सीआयडी इन्स्पेक्टर होते. त्यांना खूप प्रवास करावा लागे. शिर्डीत येताच बाबांना भेटत. त्यांचा एक संवाद येथे देत आहे. बाबा त्यांना 'सोमन्या' म्हणत असत. ते आले की श्री. साईबाबा त्यांना दक्षिणा मागत असत. “असेल नसेल ती सर्व दक्षिणा दे” असे म्हणायचे. एके दिवशी सोमनाथ देशपांडे त्यांना म्हणाले, “बाबा, तुम्ही इतर अनेक भक्तांना रुपये देता, पण मला मात्र तुम्ही कधीही एक रुपयाही दिला नाही. मला फक्त 'दक्षिणा' दे म्हणता, हे कसे?” त्यावर बाबांनी उत्तर दिले,

“अरे सोमन्या, तू वतनदार आहेस. फकिर का पैसा मत लेना। फकिर को पैसा देना। जो मिला है उसीसे खूष रहना।”

आज मनात येते, द्वारकामाईवर सातत्याने रामनवमीला निशाण लावण्याची महान कृपा बाबांनी केली आहे. तिचा वारसा आजही चालू आहे. या महान कृपेपुढे 'पैसा' हा किती क्षुद्र मोलाचा आहे हे त्यांनी दाखवून दिलेले आहे.

माझ्या आजीचे म्हणजे श्री सोमनाथ शंकर देशपांडे यांच्या पत्नीचे डोळे पुणे येथे प्लेगच्या साथीत गेले आणि ती अंध झाली. इकडे बाबा शिर्डीत नानासाहेबांना म्हणाले, “अरे, अरे रे... मी आंधळा झालो रे... मला दिसत नाही...” आणि त्यांच्या डोळ्यांत अश्रू दाटले. आपल्या भक्तांच्या आयुष्यात घडणाऱ्या घटना आपण हजर नसताना शिर्डीतल्या शिर्डीत बाबांना समजत होत्या. त्यांच्याबद्दल त्यांच्या मनात प्रेम, अनुकंपा, करुणा होती त्याची साक्ष पडते!

श्री. गोपाळ सोमनाथ देशपांडे यांनी श्री बाबांना लहानपणी अनेक वेळा पाहिले आहे. त्यांच्या हातून खाऊ खाल्ला आहे. त्यांच्या मांडीवर बसले आहेत. शिर्डीत अनेक दिवस राहिले आहेत. आम्ही त्यांना विचारीत असू, “कसे दिसायचे हे साईबाबा?” ते म्हणायचे, “श्री बाबांचे व्यक्तिमत्त्व फार आकर्षक, देखणे होते. ते उंच होते. भव्य होते. कांती अतिशय सतेज होती. त्यांचे सर्व चैतन्य त्यांच्या डोळ्यांत जाणवायचे. डोळे पाणीदार, मोठे आणि अतिशय बोलके होते. असे तेजस्वी डोळे मी कधीच पाहिले नाहीत.”

विशेष म्हणजे ते विटांच्या चुलीवर हंडीत भाताचा प्रसाद करीत आणि सरळ गरम हंडीत हात घालून आम्हाला गरम गरम प्रसाद देत असत. हाताचा डाव किंवा वाढपाचा मोठा चमचा मी कधीही त्यांच्या हातात पाहिलेला नाही. शिर्डीला जाणे आणि साईबाबांच्या दर्शनाला जाणे, आजोबाच्या बरोबर त्यांना घेऊन लेंडीवर जाणे हे सर्व प्रसंग मला स्पष्ट आठवतात. जाणवतात. त्यांच्या कृपेमुळेच आपले जीवन यशस्वी झाले, कृतार्थ झाले अशी माझी श्रद्धा आहे.

श्री साईबाबांच्या सेवेमध्ये श्रद्धा आणि सबूरी यांचे अनन्यसाधारण महत्व आहे. गुरू-शिष्यांचे नाते जन्मोजन्माचे असते. त्यांना अनन्यभावाने शरण जाऊन अतिशय प्रेमाने आणि भक्तीने त्यांची उपासना केल्यास त्याचे फळ चांगलेच मिळणार! सत्शिष्याला आध्यात्मिक वाटचाल करताना सद्गुरूंचे मार्गदर्शन लाभले तर त्याच्यासारख्या भाग्यवान कोणीही नाही. हे भाग्य श्री नानासाहेब निमोणकर आणि चांदोरकरांना लाभले.

हे दोघे श्री साईसमर्थांच्या दर्शनासाठी गेले आणि

त्यांच्या पायावर माथा टेकून म्हणाले, “साईमहाराजा समर्था! पुरे आता हा संसार।

अवधी शास्त्रे संसाराशी।

निःसार आहे म्हणती ऐसी।

या प्रपंचरूप शृंखलेसी।

तोडी सत्वर दीनबंधो।

जो जो सुखाचा हावा धरावी।

तो तो दुःखाची स्वारी व्हावी।

आशा सटवी नाचवी।

ठावी ठावी आम्हाला।

शोधू जाता संसारात।

सुखाचा न लेश सत्य।

आम्ही कंटाळलो तयाप्रत।

नको संबंध तयाचा॥”

या दोघांची संसाराविषयीची झालेली प्रतिक्रिया ऐकून साईबाबा हसले आणि त्या दोघांना अत्यंत मौल्यवान मार्गदर्शन केले. ते म्हणाले, “आज भलतेच मोहक ध्यान तुम्हाला कुठून करावेसे वाटले तुमचे बोलणे सत्य आहे. पण हा देह जोपर्यंत अस्तित्वात आहे, तोपर्यंत संसारही पाठीशी आहे तो कोणालाच चुकला नाही, तो तू कसा सोडणार अरे वेड्या, या संसारात मी सुद्धा गुंतलो गेलो आहे तो मलाही सोडता येत नाही. या संसाराची रू अनेक आहेत- या देहावर त्या संसाराची झाव आहे - काम, मोह, मद, मत्सर यांचा जो परस्पर संबंध आहे तोही संसारच आहे. डोळे पदा पाहतात, कान ध्वनीचे ग्रहण करतात, रसना रसा सेवन करते, याचेही नाव 'संसार'च आहे- मना जे जे व्यापार आहेत, ते या संसारातच येतात शरीरधर्म, दारा, पुत्र, कन्या, स्वजन आणि त्यांच्यासाठी सोसलेला त्रास पण या संसाराचे रूप आहे-पण जो तुटत नाही. कंटाळून क चालेल? तो तूच निर्माण केलास. पूर्वीचे संचित क्रियमाण असेल तर देहप्रारब्ध त्याचे फळ आहे हेच देहप्रारब्ध जन्माचे आहे. ते भोगल्यावाचू कोणीच मोक्षपदाला जात नाही.”

श्री साईबाबांची बहुमोल वाणी ऐकल्यानंतर दोघा भक्तांनी अश्रुपूर्ण नेत्रांनी त्यांचे पाय धरले त्यांचे अज्ञान नाहीसे झाले-भ्रांती निमाली आणि त्यांना जीवनाचा खराखुरा अर्थ समजला...

अशा या लहान श्रेष्ठ साईबाबांना वंदन करताना म्हणावेसे वाटते,

“ब्रह्मानंदं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्तिम्।

द्वंद्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादि लक्ष्यं।

एकं नित्यं विमलमचलं

सद्गुरू तं नमामि...॥”

***

प्लॉट नं. १०, राजमयूर (२) अ/१३

एरंडवणे, कर्वेरोड, पुणे-४१००

फोन : २५४४०५७